

A mai magyar zene közönségsikere

Az elmúlt napokban zajlott le Szegeden a mai magyar zene hetének program-sorozata. A városi tanács vb művelődésügyi osztálya, a zeneművészek szövetségének dél-magyarországi csoportja és a Kórusok Országos Tanácsának megyei szervezete immár hagyományosan, évente teremt alkalmat arra, hogy a koncertközönség betekintést kapjon napjaink hazai zeneszerzőműhelyeibe. 1971 óta az ideai zenei hét volt a kilencedik, s Weninger Richárd, a zeneművészek szövetsége dél-magyarországi csoportjának titkárával arról beszélgettünk, milyen állomásokon jutott túl ez a szimpatikus program-sorozat, míg végre — a jelekből ítélhetően — megszerette a közönség.

Nem volt könnyű dolgunk, hiszen a modern művészeti törekvések rendszerint nehezebben találják utat a befogadókhoz. Először, mint a mai magyar zene hete hirdettük meg, később úgy gondoltuk, közelebb kerülhetünk a közönséghez, ha nem egy hétre koncentrálnak, hanem egész évre „terítjük” a műsorokat, s havonta adunk kortárs magyar zenét. Ez a változat természetesen szervezési problémákat vetett föl, minek következtében gyakran egészen kitűnő produkciók üres házakkal mentek. Már tavaly visszatértünk az egyhetes ciklusra, ide — összpontosítottunk minden energiát. Bizonyára a hagyományok gyümölcse is beért, mivel már tavaly látogatottabb volt a koncert-sorozat, idén pedig mondhatni rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg iránta. Előszörban fiatalokat vonzott, nem utolsósorban azokat, akikhez főiskolánk Jeunes-ses csoportja gyakran jár ki különböző üzemekbe, intézményekbe koncertezni.

Melyek voltak az ideai zenei hét új vonásai?

Több is akadt. A Somogyi-könyvtár zeneszerző-közönség találkozója, Petrovics Emil és Vántus István közreműködésével, átkerült a múzeumi díszterembe, és a korábbi magnetofonos illusztrációt az élő zenei betétek váltották föl. Továbbá: a zeneművészek szövetség dél-magyarországi csoportjának úgynevezett területi elve alapján meghívtunk kecskeméti művészeket is, a már tíz éve működő, jó nevű vonósnégyest, valamint a városi vegyes kart. Utoljára

öt éve, a filharmónia Kórusa zenéje sorozatában vendégzerepelt Szegeden a KISZ Központi Művészegyüttesének Új zenei stúdiója: a mi sorozatunkban most mutatkoztak be. Munkájukat sokan vitatják, s valójában, amit csinálnak, azt lehet szeretni vagy nem szeretni, csupán egy a fontos, nem lehet tudomást nem venni róluik. Ezúttal új törekvéseikről is képet nyehettek a hallgatók, így először szólaltattak meg elektronikus zenét, ifj. Kurtág György kompozícióját. Az est legnagyobb sikere, véleményem szerint, Vidovszky László kompozíciója volt, a Schroeder halálára. Vidovszky majd fél óráig játszott futamokat a zongorán, miközben három preparálták a hangszert, s így külö-

nös felhangok szóltak meg, olyasmire asszociálva, ahogyan egy személyiség atomjaira hullik szét. A program-sorozatot két kórushangverseny zárta, a 80. születésnapját ünneplő Bárdos Lajos tiszteletére, s tulajdonképpen ez is új vonása az ideai zenei hétnek, hogy mai magyar komponisták köszöntöttünk kórushangversenyekkel. Az alkalomra eljött Bárdos Lajos is, a vassárnap estén még Vaszy Viktor köszöntötte meleg szavakkal, s azóta, mint tudjuk, Vaszy Viktor elhunyt. Bárdos Lajos igen elégedetten nyilatkozott a mintegy másfél ezer énekes, tizenkét iskolai és tizenhárom felnőtt kórus teljesítményéről, mely valóban méltó befejezése volt a mai magyar zene hetének.

N. I.

A kilencedik vendég: Petrovics Emil

A Somogyi-könyvtár a Zeneműkiadó támogatásával kilencedik éve, kilencedik alkalommal rendezi, közvetíti az élő találkozást zeneszerző és közönsége között. A vendégek sorát 1971-ben Durkó Zsolt nyitotta, akit többek között Láng István, Bozay Attila, Szöllösy András, Maros Rudolf követett.

Az ideai meghívott Petrovics Emil Kossuth-díjas zeneszerző volt, akinek a tévéből jólismert személyét ezúttal élőben láthatta, hallhatta a közönség. A kérdező szerepét Vántus István zeneszerző vállalta, s kettejüknek együtt sikerült fölvezetni egy erősen társadalmi indíttatású, közösségek gondolkodó, de az alkotás egész embert kívánó munkáját, győtreimét mégis magányosan vállaló művész portréját. Ami azonban ezt az emlékeztető estet kedvezően különböztette meg az előzőektől, az az élő zenei illusztrációk erőteljes és magas színvonalú tolmácsolása volt. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának hallgatói és tanárai közreműködésével meggyőző tolmácsolásban hallhattuk a Mennyi minden című kórusciklus, Nemes Nagy Ágnes gyermekverseire komponált dalok, néhány darabját a kamarakórustól, az

Egyedül az erdőben című Eminescu-vers ihlette kantátát egy részletet Tóth Mária ígéretes tehetségű előadásában, s az 1958-ban komponált diplomamunka, a Vonósnégyes két tételét. A beszélgetés zenei illusztrációinak sorát a lemezekről meghallgatott Jónás könyve oratórium és a Lysistrate koncertvíg-opera részletei egészítették ki.

Úgy érezzük, hogy Szeged viszonylag rövid, mégis jelentős múltú zenei életének jelenlegi mostoha lehetőségei között fokozódó jelentősége van a kortárs zenével való találkozásoknak még akkor is, ha az esemény nem hangversenyteremben játszódik — bár a Közművelődési Palota díszterme még viszonylag kielégítően képes megfelelni a követelményeknek —, s a rendező intézmény sem „profi”. A kontinuitást — a zenei kultúra ápolása, az élő zenehallgatás pótolhatatlan élményének érdekében — mindenképpen, még megalkuvások árán is fenn kell tartani. A Somogyi-könyvtár Tóth Ferencné összeállításában válogatott bibliográfiát jelentetett meg Petrovics Emil műveiből, ezzel is segítve a munkásságának való eligazodást, tájékozódást.

K. E.

Összegezés, teendők

Hogyan közlekedünk?

A Tisza-szálló tükörmében tartotta tegnap, kedden délelőtti ülést a Csongrád megyei Közlekedésbiztonsági Tanács. Az összejövetelen részt vett Prágai Tibor, a városi tanács elnökhelyettese, a Szegedi Közlekedésbiztonsági Tanács elnöke és Bódi György, a KISZ megyei bizottságának első titkára is.

Dr. Muszka Dániel, az MKBT szakbizottsági elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd Simon József rendőr alezredes, az MKBT ügyvezető elnöke ismertette a szervezet tavalyi munkáját. Elmondta, hogy a megye közútjain évről évre nagyobb a forgalom, tavaly — az előző évi 85 ezerrel szemben — 88 ezer 433 gépjárművet tartottak nyilván. Számolni kell a közlekedésben a 20 ezer lassú járművel, vonatossal és munkagéppel, a majd 6 ezer lovas fogatával, a 30 ezer segédmotor-kerékpárral, s a több mint 100 ezer kerékpárossal.

A balesetek megelőzése érdekében tavaly különösen

nagy gondot fordított az MKBT a kisgyerekek, a tanulói ifjúság és az idősebb korosztály körében végzett felvilágosító munkára. Vetélkedőket rendeztek, előadásokat szerveztek, kiadványokat jelentettek meg a közlekedés szabályainak megismertetésére.

Bizonyára e sokrétű propagandatevékenységnek is része van abban, hogy tavaly nem növekedett, sőt némileg csökkent a személyi sérüléssel járó balesetek száma a megyében. Mégsem lehetünk elégedettek — hangsúlyozta az előadó —, hiszen növekedett a halálos kimenetelű közúti szerencsétlenségek száma. Tavaly 106-an vesztették az utakon életüket.

Az ülésen a jelenlevők megismerték az MKBT ideai feladatait, a hozzájáruló elmondta a megelőzéssel, a felvilágosító tevékenységgel kapcsolatos tapasztalataikat. Az összejövetelen személyi változásokról is döntöttek. Az MKBT elnöki tisztsége

alól saját kérésére felmentett dr. Csizsár Károlyt — eddigi munkája elismeréseképpen — a belügyminiszter a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatában részesítette. A kintitétést — csakúgy, mint a 24 aktivista munkáját elismerő jutalmat — Oláh György rendőr vezérőrnagy, az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács elnöke adta át.

Vízügyi történeti napok

A Magyar Hidrológiai Társaság szegedi területi szervezete és a Vízügyi Történeti Bizottság tegnap, kedden és ma, szerdán az V. vízügyi történeti napok keretében az 1879. évi árvízkatasztrófa és Szeged város árvízvédelmi művel címmel tudományos ülésszakot rendez a Technika Házában.

Az ülésszak első napján előadások hangzottak el a száz évvel ezelőtti árvízről,

„Első orosz könyvem” negyedikeseknek

Kísérlet az 1981-es bevezetésre

Ezerkilencszáznyolcvanegy szeptemberétől — a jelenlegi gyakorlattól eltérően — már az általános iskolák 4. osztályában megkezdik az orosz nyelv tanítását. Az új tantervi intézkedés nyomán a gyerekek egy évvel korábban, akkor kezdik meg a nyelvtanulást, amikor még fogékonyabbak a szóbeli közlések befogadására és alkalmazására.

A változásra a hazai 30 éves orosz nyelvtanítás történetében példa nélkül álló módon készülnek fel az iskolában. Az Országos Pedagógiai Intézet megbízásából már a múlt év nyarára elkészült a kísérleti negyedikes orosz tankönyv két változata. Szeptemberben pedig országsszerte több mint félszáz negyedik osztályban megkezdődött a tankönyvek kipróbálása. A kísérletben részt vevő pedagógusok — orosz nyelv-tanítók és orosz nyelvi szaktanárok — egy része párhuzamosan két negyedik osztályban foglalkozik a gyerekekkel. Az egyik osztályban az egyik tankönyv, a másik osztályban pedig a másik tankönyv alapján tanítanak, így egy év után módjuk lesz a két, egymástól lényegesen eltérő könyv összevetésére.

A pedagógusok tapasztalataikat folyamatosan feljegyzik, és időnként megvitatják. A Pedagógusok Szakszervezete rendezésében a héten, március 15-én, Tata-bányán tartanak ankétot, amelyen kívül jelen lesznek a tantervkészítők és a tankönyvírók is, akik szintén gyakorló pedagógusok. A tanév végén a nevelők írásban és szóban is nyilatkoznak: jók-e a tankönyvek, illetve milyen esetleges módosításokat javasolnak.

Az új tanterv nagy teret enged a legjobbnak ítélt módszerek alkalmazására is. A módszertani megújulás igénye már a kísérleti tanköny-

vekben is tükröződik. Minden eddiginél nagyobb szerephez jut például a nyelvtanításban a játékoság. A kísérletbe bevont osztályok tanulói például úgy ismerkednek meg az orosz nyelvvel, hogy két hónapig, egy betűt le nem írtak, el nem olvastak — képek segítségével csupán beszéltek. (MTI)

Tanácskozás

A nehézipari ágazatban a társadalmi tulajdonban szándékos bűncselekménnyel okozott kár értéke 1964. és 1978. között 38 százalékkal csökkent — mondotta Simon Pál nehézipari miniszter kedden, a minisztériumban tartott országos tanácskozáson, amelyen az ágazat vállalatainak gazdasági és társadalmi vezetői, valamint több megyei rendőrkapitányság képviselői és vállalati üzemrendészek vettek részt. A tanácskozáson megjelent Benkei András belügyminiszter is. (MTI)

Vetélkedő

Somogyi Károlyné felvétele

Tegnap, kedden délelőtt, a 600. számú Móra Ferenc Ipari Szakmunkásképző Intézet ifjúsági házában rendezték meg a Ki tud többet a Szovjetunióból a Szovjetunióról? vetélkedő megyei döntőjét. Mint a cím is utal rá, a versenyzők a Szovjetunió című folyóirat cikkeiből készültek föl a vetélkedőre. Nyolc középiskola és szakmunkásképző intézet diákjai bizonyították ismereteiket a Szovjetunió gazdasági, politikai, kulturális életéről. A megyei KISZ-bizottság és a megyei tanács vb művelődésügyi osztálya szervezte vetélkedő győztese a szegedi Radnóti Miklós Gimnázium csapata lett. Második helyen a csongrádi Batsányi János Gimnázium együttese végzett. Az első két helyezett tovább jutott a március 28-án Kecskeméten megrendezendő országos elődöntőre. Képünkön: részlet a vetélkedőről.

Memento mori

A halál már önmagában véve is értelmetlen, tudjuk. Nemcsak mert a legabszurdabb módon cáfolja a megszületés indokát, hanem azért is, mert vele emberöltők tűnnek tova, a bizonytalan jövőt tekintve teljesen nyomtalanul. Az emlékeztető pedig, amire kényszerítő vigaszként oly gyakran hivatkoznak szoktak egy-egy nevezetesebb elmúlás taglalásakor, túlságosan is elasztikus és válogatós-megbízhatatlan valami ahhoz, hogy garantáltan nyújtson valamiféle kárpótást az emberélet örök, nagy tragikumának. Hát akkor?

Van az alapján értelmetlen halálnál is értelmetlenebb. Az a halál, amely nem természetes, ráadásul semmivel sem magyarázható, egyedül csak az „embernek farkasa” elcsépel, de mélyen igaz aforizmájával.

Értelmetlenül, semmiért, idő előtt és gazemberség következtében meghalni az átlaghalálnál ezerszer rettenetesebb. Hiszen „még élhetett volna”, „mi mindent alkotott volna még, ha nem...” és így tovább. Tehetségek és tehetségtelenek, nevesek és névtelenek egyaránt.

Bizonyos számok mindig becsapnak. Az első világháború öt éve alatt a mai Magyarországon lakosságának tizezer többen haltak meg. A mennyiség ép ésszel felfoghatatlan. Hiszen akármiből tízezer „darabot” sem tudunk elképzelni, erőltetjük az agyunkat, ha ószintén belegondolunk. Irózatos szám — semmiért, álcíciokért, hamis és hazugságokért, hatalomért. Öldöklés az öldöklésért üres és tartalmatlan halál magáért, a halálért. A rádió február 10. és március 10. között, a Kossuth adón szombat esténként sugárzott ötrészes dokumentumjátéka, a Zsindelyezik a kaszárnya tetejét rám a rettenetnek e mennyiségtani vetületét zúdította. A történelmi „hangulatjáték” öt része az öt év atmoszféráját, az események sodrába került milliárdok világát keltette életre, az egyes évekre leginkább jellemző hadi-történelmi események tükrében. A Rajk-per népbírósi (!) jegyzőkönyve. Úgy emlékszem, négy forintért lehetett nemzedék közérzeténél sokkal fontosabbnak tűnt az az

egy szám, Boros János és Rapcsányi László kiváló dokumentumjátékának hétről hétre történt hallgatása közben. Sugallva a mondatot: memento mori, emlékezz a halálra.

Mindez szinte visszajára, pontosabban egyetlen ember értelmében és iszonyatos pusztulásának koncentrációjába fordult a múlt héten csütörtökön, egy másik dokumentumműsor hallatán. Igen. Rajk Lászlóra gondolok. Rajk Lászlóra, akinek 70 születésnapjára emlékezett a héten az ország és a Barát Apollónia összeállította, Bozoky István rendezte műsor is. Elhangzott néhány eredeti felvétel Rajk 1945 utáni beszélgetéseiből, dr. Felka Dénes, Nón György és Ráth Károly mondta el a visszaemlékezéseket arra az emberre, akiről Károlyi Mihály azt mondta, legjobb és legszebb „reklámja” volt pártjának. Emlékezték rá... már akik életben maradtak. Rehabilitáltak. Már akik életben maradtak. Hetven éve született és idén össze, éppen 30 éve lesz, hogy...

Utólagos emlékkép: néhány éve az antikváriumban kezembe került a kék könyv, a a bizonyos kék könyv, a mi események tükrében. A Rajk-per népbírósi (!) jegyzőkönyve. Úgy emlékszem, négy forintért lehetett megvenni.

Dömötör László